

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

De Roerdomp en zijn nest. — Zooals ik reeds vermeldde, vond ik 13 April in 't riet tegenover Kampen een roerdompnest met 5 eieren, dat ik den volgenden dag kielte. Toen ik er 16 April ging kijken, bleef de roerdomp er op zitten, tot ik er vlak vóór stond. Den een-en-twintigsten liep ik er heel voorzichtig heen en zag 't wijfje door de rietstengels heen zitten broeden; toen het onraad bespeurde, hief het den kop recht op, den snavel naar boven en keek me met de kleine oogen voortdurend aan; ten slotte vloog 't weg.

Even later kwamen er een paar opgeschoten fabrieksjongens aan, die dwars door alles heen liepen, terwijl ze met stokken tegen 't riet sloegen en zodoende alle vogels opjoegen.

Met 't noodige lawaai ging 't nu juist langs 't pad waar 't nest zat, maar ze keken op 't critieke moment gelukkig juist den anderen kant uit en zagen de eieren dus niet. Maar tot mijn groote verbazing zag ik — 'k was die lui expres gevolgd — de roerdomp op 't nest zitten! Die had zich er dus niet aan gestoord, wat meteen de redding voor de eieren was geweest.

Den 23sten constateerde ik, door op een afstand post te vatten, dat binnen 10 minuten de oude al weer vlak bij 't nest was.

Zaterdag 28 April ging ik weer naar 't riet toe. Een kievitsnest was juist dien dag uitgelopen, als een open protest tegen de eierenzoekers! Behalve snippen, waren 't nu witgatjes, die het tooneel verlevendigden. Overal vlogen ze op met een schel geluid om even later een gezang ten beste te geven, dat aan de boomleeuwrik herinnerde. Van heel nabij kon ik ze bewonderen, in hun licht gespikkeld pakje, dat bij 't helle wit aan de stuitsreek toch weer donker leek.

Voor 't eerst riep de groote karekiet weer en een viertal zwarte sterns kwam nijdig roepend naar me kijken.

En in 't roerdompnest zaten naast één ei, vier leuke rood-bruinachtige jongen! Ze hieven den kop open lieten een zacht lokaal geluid hooren. Ze waren naar de grootte te oordeelen in ieder geval den vorigen dag reeds uitgekomen. Dinsdag's zat er in één der eieren trouwens al een gaatje, wat ik toen voor gebroken hield, bij 't opvliegen.

Daar ze 21 à 22 dagen broeden, is 't eerste ei vast niet later dan 1 April gelegd, dus vrij vroeg.

1 Mei waren er 5 jongen. Dit keer zat de oude er op. 't Mannetje en wijfje beide zag ik alleen de eerste maal bij 't vinden van 't nest.

Den vijfden Mei, den eersten warmen dag van dit jaar, trok ik er op uit om de jongen te kieken, wat me, staande in 't water tot aan mijn knieën, tenslotte gelukte; één jong bleef mooi midden in 't nest zitten, maar de anderen verborgen zich aan den rand, achter 't riet.

Slechts die ééne kon dus vereeuwigd worden.

'k Wilde echter graag de heele familie er op hebben en haalde 8 Mei alle jongen even uit 't nest en na ze geringd te hebben, maakte ik er „op den wal” een kiek van. Ze waren nu al vrij groot, op 't laatst uitgekome ne na. Heftig vielen ze op me aan met den bek wijd open. Eén spuwde, toen ik hem pakte, van schrik (of uit wraak?) een halven kikvorsch uit!

Als ik nu van Texel weer thuis ben, zullen ze al wel aan 't zwerven zijn buiten 't nest. 'k Zal ze missen, die leuke roerdompjes.

De Koog, Texel, 11 Mei '23.

C. G. B. TEN KATE.

Verandering in het beeld van den plantengroei over een betrekkelijk kort tijdsverloop. — De volgende opmerkingen interesseeren misschien ook lezers van „De Levende Natuur”. Zij worden gegeven zonder eenige pretentie, als leeke-opmerkingen, maar van iemand, die met belangstelling gadeslaat, hetgeen er om hem heen gebeurt, ook den plantengroei. Het is mij opgevallen, hoe in den betrekkelijk korten tijd, ruim tien jaar, dat ik te Helder woon, het totaal beeld van den plantengroei verandert. Ik geef hier, losweg, eenige voorbeelden, die wellicht voor aanvulling vatbaar zijn.

Aster tripolium, de zeeaster of zulte, vroeger ook al veel voorkomend, heeft zich ongetwijfeld nog sterk uitgebreid. Langs de slootkanten, de grachten in de stad, etc. vormt ze een ononderbroken rand op vele plaatsen, die tot laat in den herfst, ook in uitgebloeiden

toestand, een aardig effect maakt. (De „Flora” van den Helder ¹⁾ vermeldt: algemeen op de schorren, langs het N.-H. kanaal, langs slooten en grachten in de stad.). Het aantal groeiplaatsen is vermeerderd, waar ik ze vroeger niet zag, groeit ze nu in grooten getale.

De zeealsem, *Artemisia maritima*, vroeger ook wel langs den zeedijk (hiermee bedoel ik die langs Noordzee en Marsdiep) voorkomend, vormt nu groote bossen, die in het zonlicht zoo mooi kunnen glanzen en tot versiering van den dijk bijdragen. (De „Flora” vermeldt alleen: langs de schorren en op den schordijk).

Cochlearia danica en *anglica*, het Deensch en Engelsch lepelblad, bloeit dit jaar dat het een lieve lust is en vormt een witten rand van wel een meter (soms wel ± 2 M.) breed ook langs den zeedijk. (Flora: *Cochlearia anglica*: op de schorren en den schordijk; *Cochlearia danica*: algemeen langs wegen en dijken, ook veel in de duinen). Ook hier een sterke uitbreiding.

Erodium cicutarium, de gewone reigersbek, kan blijkbaar in het Heldersche klimaat ook wel aarden, en ik constateerde een aantal nieuwe groeiplaatsen, b.v. langs den Huisduinerweg (Flora: algemeen langs wegen en dijken, vooral in het Koe-gras). Ook de

Pulicaria dysenterica, heelblaadjes of het groote vloekruid breidt zich uit. Op sommige plaatsen, waar zij vroeger niet voorkwamen, zie ik nu vrij veel planten, op vrij grooten afstand van oude groeiplaatsen. (Flora: langs de Doggersvaart en in de landduinen bij Falga).

Armeria elongata, het Engelsch gras, nieuwe groeiplaatsen langs den zeedijk (Flora: algemeen op de schorren en langs den schordijk).

De laatste planten breiden zich weer niet zoo sterk uit als zeeaster, zeealsem en lepelblad. Nu voorbeelden van teruggang van den plantengroei. In het duin is door het droger worden der pannen de plantengroei sterk achteruitgegaan. Vele plekjes zijn lang niet zoo mooi meer. Ook andere oorzaken werken mede. In den mobilisatietijd is een der zeer weinige vindplaatsen bij het fort Kijkduin van de lepeltheide, *Vaccinium macrocarpon*, die anders alleen op de eilanden Terschelling etc. voorkomt, vernield. Of zij hier nu nog voorkomt, is mij niet bekend. Daar zij zich niet uitbreidde, is het in ieder geval wenschelijk, iedere groeiplaats te beschermen, opdat zij niet uit de flora van den Helder verdwijne! De enkele vindplaats van de wilde thijm, *Thymus Serpyllum*, langs de Spoorbaan, vind ik ook reeds in de Flora opgegeven. Uitbreiden doet de thijm zich ook niet. Hiervoor geldt hetzelfde als voor de lepeltheide, beschermt ze en rukt ze niet uit! Volgens mededeeling van bevoegde zijde, den heer A. W. Kloos, komt de thijm anders zoo ver noordelijk niet voor, en is zij dus blijkbaar hier adventief.

Ongetwijfeld zijn ook aan de lezers van D. L. N. dergelijke voorbeelden in hun omgeving bekend. Zelf heb ik deze zaak nooit systematisch nagegaan. Nu echter eenmaal mijn aandacht hierdoor is getrokken, zal ik dit voortaan eens doen, en de flora van mijn omgeving ook uit dit oogpunt eens beschouwen. Wie weet, wat de volgende tien jaren zullen leeren!

H. W. VAN URK.

Gemiddelden. — In mijn opstel: „Iets over gemiddelden en onnauwkeurige getallen” in het Februarinummer van dit tijdschrift heb ik beweerd, dat de fout in een gemiddelde precies even groot is als de (gelijke) fout in elk der waarnemingen.

In aflevering I van dezen Jaargang blz. 29 en 30 noemt de heer T. Polis dit „een grove onjuistheid”, en toont dat met een voorbeeld aan, een manier van doen, die niemand kan goedkeuren. Hij had mijn bewijs moeten ontzenuwen, en dat kan hij niet en . . . zal hij nooit kunnen.

Geen enkel voorbeeld heeft bewijskracht en dus het zijne ook niet. Bovendien heeft dat voorbeeld nog een viertal bedenkelijke fouten.

1°. Staafjes van werkelijk 10 mM. lengte bestaan niet, evenmin als er ook maar één standaardmeter bestaat, die werkelijk 1 M. lang is.

1) Waarnaar hier telkens verwezen wordt, zijnde: Flora van Helder, door Julie Hoek en Dr. H. C. Redeke 1901.